

техника, която драматургът въвежда, все още няма своя прочит и се възприема като отклонение от традиционната драма на действието и характерите дори в текстовете на елитарната четворка.

Театралната критика на Яворов детайлно показва приликите и отликите в драматургичния модел на двата типа драма, като акцентът е насочен към естетическите и идеологически употреби на миналото и сценичното въздействие на образите.

Като вече бе отбелязано, Яворов изхожда от позициите на една нормативна поетика, зададена още от Аристотел и доразвита от Г. Фрайтаг, свеждаща се до известната петактна структура на действието. Този тип класическа постройка предполага наличието на „силно драматическо действие“, на изявени драматически характери и обстойно разгърнатата логика в постъпките и действията на персонажа. Интересното е, че в Яворовия анализ не само Тодоровата, но и Вазовата пиеса излизат извън правилата на прилаганата схема. В тях преобладава епическият характер на действието (*което обуславя голямата тромавост на външния и сомнамбулната статичност на вътрешния драматически живот*), появата на паралелни сюжетни линии, които размиват драматическата съсредоточеност на конфликта. Яворов оценява *щастливо намерената драматическа фабула* във Вазовата пиеса, която, за съжаление, не успява да се превърне в образцова политическа драма, въпреки че носи всички предпоставки за това. С професионална възискателност той отбелязва пропуските за разгръщане на едно центростремително действие – и в структурирането на сюжета, и в развитието на образите. В статията са посочени всички основни елементи на драматургичния модел, които и досега са част от рецепцията на Вазовата драма. Например недостатъчната разработка на централния политически конфликт за предаването на националния интерес, появата на втора драма в пиесата, свързана с взаимоотношенията между Георги и Доброслава с цел огласяване на еретическите движения през Българското средновековие, натрупване на множество случайни и епизодични сцени и персонажи, многократно пропуснати възможности за развитие на романтическа драма на характерите в антагонистичната двойка Раксин – Иван-Александър, липса на психологизация и задълбочаване на взаимоотношенията в любовния триъгълник Сара – Иван-Александър – Рад-Лупу, пропуски в разработване на трагическия характер в образите на изоставената царица Теодора или на пренебрегнатата царска любовница Красимира. Всичките тези

¹⁴ Паралоксалното е, че след войните интересът към Тодоровите драми отшумява и тяхното истинско сценично битие така и не се случва.